

індивідуальної амністії, яка по суті є новелою для вітчизняного законодавства і до прийняття такого Закону не застосовувалася. Проте, як вказувалося вище, положення цього закону, які стосуються саме внесення змін до Закону України «Про застосування амністії в Україні» розповсюджуються на всі подальші випадки оголошення індивідуальної амністії, але для такого оголошення необхідно видання нового законодавчого акту, який по-перше, повинен визначати конкретних осіб, до яких застосовується індивідуальна амністія, а по-друге, визначав би межі відповідної індивідуальної амністії.

Список використаних джерел

- 1.Руководство по определению понятия «политический заключенный». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.memo.ru/d/2884.html>
- 2.The definition of political prisoner /Resolution 1900 (2012) Final version. <http://assembly.coe.int/ASP/XRef/X2H-DW-XSL.asp?fileid=19150&lang=en>

Ієрусалимов І. О., професор кафедри досудового розслідування ННПФПСКМ НАВС, к.ю.н., доцент;
Юрченко О.В., слідчий СВ Шевченківського РУГУ УМВС України в м. Києві

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ (СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ)

У 1994 р. Генеральна Асамблея ООН прийняла за основу проєкт Комісії міжнародного права Організації Об'єднаних Націй по організації міжнародного кримінального суду та утворила Спеціальний комітет з питань заснування міжнародного кримінального суду (AdHocCommittee). Розглянув доповідь

Спеціального Комітету, на своїй сесії 1995 р. ГА ООН вирішила створити Підготовчий Комітет (Preparatory Committee) по підготовці консолідованого проекту тексту статуту для надання дипломатичній конференції. У 1997 р. ГА ООН постановила скликати Дипломатичну конференцію повноважних представників під егідою ООН з питання створення МКС, яка відбулась у Римі. На конференції були присутніми представники більш ніж 160 держав світу, ряд міжнародних організацій та неурядових міжнародних організацій. У Римі до проекту тексту статуту було висунуто ще декілька пропозицій, а саме: обов'язкова юрисдикція суду щодо геноциду, злочинів проти людяності та воєнних злочинів; виключення права РБ ООН накладати вето на кримінальне переслідування; наділення Прокурора повноваженнями починати розслідування *proprio motu* та заперечення застережень до статуту. Всі вони ввійшли до Статуту МКС, який було урочисто прийнято 17 червня 1998 р. 17 червня 1998 р. прийняли ще Заключний акт, у якому передбачалось створення Підготовчої Комісії (Preparatory Commission), перед якою було поставлено багато завдань, головні з яких – підготовка проекту Правил процедури і доказування та Елементів злочинів, що й було зроблено 30 червня 2000 р. Іншими задачами Комісії було підготувати проект угоди з ООН щодо відносин між двома організаціями та угоду з Нідерландами, – державою місцезнаходження МКС. Підготовча Комісія мала функціонувати доки Статут не набере чинності і, отже, не буде скликана Асамблея держав-учасниць Міжнародного кримінального суду, яка має схвалити її роботу. 31 січня 2000 р., коли закінчився строк, відведений для підписання Статуту, 139 держав висловили свою згоду з ним. Для набрання чинності потрібно було 60 ратифікацій, які було зібрано 11 квітня 2002 р. Згідно з положенням ст. 126 Статуту, він набрав чинності 1 липня 2002 р. З цього часу було зроблено досить багато для того, щоб Суд почав працювати.

У липні 2002 р. почався процес створення інфраструктури Міжнародного кримінального суду. Була організована Підготовча команда (Advance Team), яка складалася з 8 експертів зі всього

світу, що мали займатися технічною, комунікативною та всілякою іншою підготовкою майбутньої повсякденної діяльності Суду. У вересні 2002 р. відбулася перша зустріч Асамблея держав-учасниць Міжнародного кримінального суду, на якій було прийнято роботу Підготовчої Комісії (у тому числі ППД МКС), перший бюджет МКС та процедуру вибору суддів і Прокурора. У лютому 2003 р. Асамблея держав-учасниць Міжнародного кримінального суду обрала перших 18 суддів МКС: 7 жінок та 11 чоловіків з різних регіонів світу. Судді прийняли урочисте зобов'язання на церемонії в Гаазі 11 березня 2003 р. У цей же час судді обрали Голову (Канада), та двох віце-голів. 21 квітня 2003 р. Асамблеєю держав-учасниць Міжнародного кримінального суду було обрано Прокурора МКС. 24 червня 2003 р. представник з Франції став Секретарем Суду. Для того, щоб ратифікувати Статут МКС більшості держав необхідно було внести значні зміни до внутрішнього законодавства, – як матеріального, так і процесуального, тому ратифікація Статуту майже 100 державами свідчить про величезний зріст поваги до норм міжнародного права та бажання їх забезпечення. Процес ратифікації має вплив і на міжнародне право, оскільки у багатьох відношеннях Статут може бути розцінено як показник правових позицій, тобто *opinio juris* великої кількості держав.

Що стосується України, то вона брала активну участь у підготовці проекту Статуту МКС, також у Дипломатичній конференції з питання створення МКС, яка проходила у Римі, у результаті чого підписала Статут 20 січня 2000 р., але не ратифікувала його у зв'язку рішенням Конституційного Суду про відповідності окремих пунктів Статуту Конституції України. У випадку ратифікації Римського статуту Україна ввійде в юрисдикцію Міжнародного кримінального суду в Гаазі, а сам Статут набуде чинності для України з першого дня місяця, що спливає за минулим шести десятиденним строком з дати здачі на зберігання ратифікаційної грамоти. У лютому 2014 року, у ВР зареєстрований проект Закону про ратифікацію Римського статуту міжнародного кримінального суду (№ 0072), який розроблений з

метою впровадження діючого механізму притягнення до кримінальної відповідальності за злочини проти людяності, боротьби з безкарністю в Україні, забезпечення дотримання гуманітарного права, фундаментальних прав і основних свобод людини, підвищення міжнародного іміджу нашої держави, а також припинення ескалації порушень прав людини, які відбуваються по всій Україні.

Різке загострення ситуації в Україні призвело до численних порушень основних прав людини, і діям, що підпадають під визначення «злочину проти людяності». Відповідно ст. 7 Римського статуту злочинами проти людства є переслідування за політичними мотивами, знуцання й катування, а також затримання або інше позбавлення фізичної волі в порушення основних норм права. В Україні створена Комісія з розслідування порушень прав людини, яка формує Чорну книгу злочинів, докази з якої можна буде використовувати в Міжнародному кримінальному суді в Гаазі.

Протиправні діяння правоохоронних органів і окремих посадових осіб, посягання на права й свободи, життя й здоров'я громадян під час подій, пов'язаних з масовими акціями суспільно-політичного протесту, залякування й побиття мирного населення кримінальними елементами разом з міліцією, свідоме навмисне порушення прав журналістів і медиків під час цивільного силового конфлікту, викрадення й зникнення суспільних діячів, катування активістів - усе це має ознаки цілеспрямованого державного терору з використанням політичної влади для політичного тиску на громадян держави. Ці злочини не мають строку давнини й при відсутності належної правової оцінки з боку національних судів, відносяться до юрисдикції саме міжнародного кримінального суду.

Таким чином, участь нашої держави в Римському статуті означає, що Україна приєдналася до співтовариства держав, що визнають необхідність функціонування постійного міжнародного кримінального суду як важливого засобу боротьби з безкарністю й забезпечення дотримання гуманітарного права, фундаментальних прав і основних свобод людини.